

Glasba

Koncert zagrebškega pevskega društva „Kola“ v Ljubljani dne 11. nov. Ob svojem prihodu v Ljubljano je bilo društvo „Kolo“ že izven koncertne dvorane izredno prisrčno sprejeto; zavedalo se je občinstvo ljubljansko, da gre za obisk društva, kateremu je nad štiridesetletno delovanje zagotovilo prvenstvo med pevskega društva hrvaškimi. Tople simpatije so se izražale kakor na ulici tako tudi v koncertni dvorani „Narodnega doma“, v kateri je bilo v obilici burnega pozdravljanja in ploskanja ter tudi lavorjevih vencev, usulo se je celo cvetja na koncertujoči zbor iz vrst koleginj pevk ljubljanske „Glasbene Matice“. Nastopilo je „Kolo“ s 45 pevci, vrstila sta se v vodstvu prof. Nikola pl. Faller in skladatelj Vilko Novak. Za vmesni spored je poskrbel operni pevec prof. Ernest vitez Cammarota, junaški tenor zagrebške opere, ki ga ima Ljubljana v dobrem spominu izza Hartmanovega „Sv. Frančiška“, predavanega po Glasb. Matici v ljubljanski stolnici. V dveh solonapevih Vekoslava Ružića in Josipa Hatzeja, sosebo pa v arijah iz Puccinijeve „Bohème“ in Massenetovega „Wertherja“ je zasijal Cammarotov vzorno šolani glas v vsej krasoti prirojene milobe. Spored zbora je obsegal hrvaške skladbe Ivana pl. Zajca, Gjura Eisenhutha, Vekoslava Ružića in troje skladb Vilka Novaka ter slovenska zbora „Lahko noč“ Hrabroslava Vogriča in „Oblaček“ dr. Gustava Ipavca. Ob takem sporedu je nastopil med Slovenci kot skladatelj Vilko Novak, ki je svoje zборе osebno vodil; spoznali smo ga kot skladatelja solidne spretnosti, stremečega po lepoti učinkivega blagoglasja. V zboru „Ah tamo!“ se izraža bolj nego v drugih samosvoje znanje v zanimivi spesnitvi besedila. Dva cveta v sporedu sta bila Gjura Eisenhutha „Kroz noć“, polnoglasen zbor plastične lepote, in Vekoslava Ružića opojno barvani „San“. Z vzornim proizvedenjem sporeda se je izkazal zbor „Kola“ virtuoz, ki zasluži neomejene pohvale. Ob pravilnem fraziranju je uspelo znanje rabe dinamiških fines do učinka, ki vtisne vsaki, tudi najskromnejši podanih skladb znak plemenitega koncertantnega speva. Simpatije, katere si je zagotovilo društvo „Kolo“ s svojim nastopom, so našle pri komersu po koncertu tudi v navdušenih zdravicah toplega izraza, za katere se je zahvalilo društvo z vrsto improvizirano zapetih zborov.

Dr. Vladimir Foerster.

Gledišče

Slovensko gledišče. A. Drama. Dne 27. oktobra so igrali prvič na slovenskem odru burko v štirih dejanjih „Detektiv“, ki sta jo spisala nemški Ernst Gettke in Viktor Leon.

Burka je bogata situacijske komike in bi dosegla svoj namen brez onih dvoumnosti in preveč papriciranih besednih dovtipov, katerih v burki kar mrgoli. — Ponavljali so to igro 7. in 12. novembra.

Fina enodejanka je „Salome“, biblijska drama, francoski spisal Oskar Wilde, ki se je predstavljala v našem gledišču kot noviteta dne 2. in 4. novembra. Nekaj grozničavega preveva to delce Wildejevo. Brez dvójbe je razgrnil pisatelj s to dramo del svoje lastne nature pred nami. Perverzno delo perverznega pisatelja, bi lahko rekli! A da je bil Wilde pesnik, umetnik, ne kaže samo jezik njegov, ki je izbran, duhovit, temveč tudi dejstvo, da ima igrice veliko sugestivno moč. S predstavo smo bili izredno zadovoljni. V težki vlogi Salome se je odlikovala gospa Kreisova, kateri se je kar videlo, kako se je vživela v svojo vlogo. Dobra sta bila g. Dragutinović (Herod) in gospod Dobrovolny (Jokanaan).

Isti večer se je uprizoril prvič na našem odru zgodovinski prizor „Knez semberijski“, srbski spisal B. G. Nušić. V tej dramatski sliki je nekaj močnih, markantnih potez, katerih vplivu se gledalec ne more odtegniti. Trdi, jekleni značaji se nam kažejo v njej.

Obe enodejanki sta se ponavljali dne 4. novembra.

Jako nam je ugajala tudi Beyerleinova drama „Mirozov“, ki se je uprizorila kot noviteta dne 12. in 14. novembra na našem odru. Zoper gotove pred-sodke in predprave se bori pisatelj v tej igri in sicer uspešno, prepričevalno, to pa zaradi tega, ker je vseskozi objektivni in se tendenčnost igri komaj pozna. Nekaj jako ljubkega je „Mala Dorrit“, veseloigra v treh dejanjih, po Dickensovem romanu, spisal F. pl. Schöntan, ki se je predstavljala v našem gledišču prvič dne 21. ter ponavljala 24. novembra. Prvo dejanje je sicer precej mrtvo in dasi je v igri mnogo več romantike nego resničnega življenja ter se vrši vse v nam popolnoma tujem, za današnje čase popolnoma nemožnem miljeju, preveva vendar vse delo toliko zdravega humorja, da pozabimo vse pomisleke, ki jih imamo zoper to in ono ter sledimo s slastjo in res nekakim duševnim užitkom raznim prizorom. Dorrit je imenitno igrala gospa Kreisova, ki je kakor rojena za to vlogo.

Razen navedenih smo imeli zadnji čas še sledeče dramske predstave:

Dne 29. oktobra so se igrali drugič „Bratje sv. Bernarda“, dne 1. in 5. novembra „Mlinar in njegova hči“, dne 26. nov. popoldne „Deseti brat“.

B. Opera. Opernih predstav smo imeli izza zadnjega poročila šest. Operna novost je bila v tem času edino „Mara“, opera v enem dejanju, spisal Delmar, uglasbil Ferdinand Hummel. „Mara“ je polnozvočno muzikalno delo, odlikujoče se po krepki karakteristiki. Tu res govore godala ter jasno komentirajo dejanje. A da naposled v godbi vendarle ne bodo obveljala Wagnerjeva pravila, o tem smo bili prepričani iznova, ko smo po daljšem premoru slišali zopet enkrat Verdijevo „Aido“, ki so jo peli 16. in 18. novembra. Komentar se piše z duhom, a umetnost zahteva pred vsem srca! Godba brez melodije je to, kar je pesnitev brez poezije! V „Aidi“ je vse polno najslajših, globoko dušo pretresajočih melodij! —

Dne 29. oktobra popoldne se je pel četrtič „Car in tesar“, dne 10. in 26. novembra četrtič, oziroma petič „Pikova dama“, o kateri prinašamo v današnjem listu posebno oceno izpod peresa kritika-strokovnjaka.

Dr. Zbašnik.

P. J. Čajkovskega opera „Pikova dama“. Po Puškinovi noveli prirejeno besedilo opere podaje v sedmih podobah pripoved o zmotni ljubezni Lize do topničarskega inženerja Hermana, katera jo žene v smrt, ko se uveri, da jo je zmamil Herman k ljubezni le, da mu pripomore k zbližanju s staro grofinjo, pri kateri je živel Liza kot rejenka. O stari grofinji, nazvani v ljudski govorici „Pikova dama“, gre glas, da se je priučila v svoji mladosti za pregrešnega občevarja s pustolovcem grofom St.